

Izpit »B - BH« - izpit za psa spremljevalca s preizkusom obnašanja v urbanem okolju
in strokovni izpit za vodnika
(izvleček)

Prvi del izpita – IZPIT ZA PSA SPREMLJEVALCA NA VADBIŠČU

Sestava tega dela izpita in točke:

1. vodenje na povodcu	15 točk
2. prosta vodljivost	15 točk
3. sedi v gibanju	10 točk
4. prostor v gibanju in odpoklic	10 točk
5. odlaganje psa	10 točk
<u>skupaj</u>	<u>100 točk</u>

Vsaka posamezna vaja se prične in konča v osnovnem položaju (pes sedi ob vodniku). Sodnik da znak za začetek vsake vaje. Vse ostale vaje, kot primer obrate, ustavljanje, spreminjanje načina gibanja, mora vodnik izvajati samostojno. Vodnik lahko prosi sodnika za vodenje v vseh elementih izpita / za izpite A do C /. Prehod iz teka v počasni korak mora biti normalen brez vmesnih ali dodatnih vplivov. Pri odpoklicu psa v položaj poleg iz sedenja pred vodnikom, lahko pes izvede vajo direktno ali pa gre okoli vodnika. Pohvala psa je dovoljena na koncu vsake vaje – ko je pes v osnovnem položaju.

1. Vodenje na povodcu (15 točk) / povelje – POLEG

- Povelje POLEG lahko uporabi na začetku vaje in ob vsaki menjavi tempa.

Iz osnovnega položaja mora pes, pripet s povodcem na ovratnico, na povelje POLEG, živahno in pozorno slediti svojemu vodniku. Med izvajanjem vaje mora biti povodec ohlapen. Vodnik se mora gibati sproščeno in v naravni drži. Na začetku vaje mora iti vodnik s svojim psom 40 do 50 korakov naravnost naprej, ne da bi se pri tem ustavljal ali obračal. Nato izvede obrat levo – okrog in po 10-tih do 15-tih korakih spremeni gibanje v tek in nato v počasni korak, najmanj po 10 korakov. Z normalnim korakom je treba narediti najmanj en obrat levo, desno levo okrog, vsaj enkrat izvede vajo sedi. Pes mora ves čas ostati z plečko ob levem kolenu vodnika in ne sme zaostajati, siliti naprej ali bočno, stran od vodnika. Ko se ustavi, mora pes hitro sestiti. Vodnik pri tem ne sme spreminjati svojega osnovnega položaja in še posebej ne sme stopiti k psu, če bi le-ta sedel stran od vodnika. Povodec lahko drži v levi roki. Pomembno je, da je med delom ohlapen.

Na koncu vaje gre vodnik na znak sodnika skozi skupino najmanj štirih premikajočih se oseb.

Skupina

Hoja skozi skupino premikajočih oseb, se izvaja v okviru vodenja na povodcu in v vaji proste vodljivosti. Vodnik s psom mora vsaj enkrat med izvajanjem vaje v skupini priti tesno ob osebo v skupini. Sodnik lahko zahteva ponovitev vaje. Pohvala psa je dovoljena po tem, ko vodnik in pes zapustita skupino in se ustavita na izhodiščni točki, v osnovnem položaju.

2. Prosta vodljivost (15 točk) / povelje »POLEG«

Na povelje sodnika, vodnik odveže psa. Povodec ima lahko v žepu ali obešen preko ramena, vendar na drugi strani, kot vodi psa. Potem nadaljuje z vodenjem v skupini, v kateri se mora najmanj enkrat ustaviti. Po zaključku dela v skupini, zavzame vodnik s psom osnovni položaj na izhodiščni točki, iz katerega nadaljuje z izvajanjem proste vodljivosti, ki je enaka, kot je opisano pri vodenju na povodcu.

Preizkus reakcije na strel

Streljanje se opravlja pri prosti vodljivosti na prvi liniji in pri odlaganju z motenjem. Strelja se dvakrat z 6 mm pištolo z razdalje najmanj 15 korakov. Časovni interval med streloma je 5 sekund. Prvi strel se izvede najmanj po 15 korakov proste vodljivosti. V kolikor se pes ob strelu ne obnaša brezbrizno, vendar kljub temu ostane vodljiv, to ne štejemo kot napako.

V kolikor vodnik po streljanju ne more več nadaljevati z izvajanjem vaj, ali izgubi nadzor nad psom, ga izločimo iz nadaljnega izvajanja vaj.

Polno število točk dobi le pes, ki se na strel ne odziva in ostane brezbrizen.

Preizkus reakcije na strel je obvezen in se izvaja za tiste pse, ki imajo ta preizkus kot pogoj za vzrejo. Pri ostalih psih se ta preizkus ne izvaja.

3. Sedi v gibanju (10 točk) / povelje »POLEG, SEDI«

Iz osnovnega položaja gre vodnik, na sodnikov znak, s psom, ki prosto hodi ob levi nogi naravnost naprej. Najmanj po 10 do 15 korakih, se mora pes na povelje »sedi« takoj usesti v smeri gibanja, ne da bi vodnik zato spremenil hitrost hoje, prekinil gibanje ali se ozrl. Po nadaljnjih 30 korakih, se ustavi, nato se obrne k psu, ki mirno sedi. Na sodnikov znak se vrne k psu in stopi na njegovo desno stran.

4. prostor v gibanju in odpoklic (10 točk) / povelja : »POLEG, PROSTOR, SEM, POLEG«

Vodnik gre s svojim nenavezanim psom, ki hodi ob levi nogi, ob povelju » poleg«, iz osnovnega položaja naravnost naprej / lahko nadaljuje tam, kjer je zaključil vajo »sedi«. Po 10 do 15 korakih, se mora pes na povelje »prostor« uleči v smeri gibanja, ne da bi

vodnik zato spremenil hitrost hoje, prekinil gibanje ali se ozrl. Po nadaljnjih 30 korakih, se ustavi, nato se obrne k psu, ki mirno leži. Na sodnikov znak pokliče psa s poveljem »sem« ali z »imenom« psa. Pes mora živahno priteči in sesti tik predenj. Na povelje »poleg«, mora pes sesti poleg svojega vodnika v osnovni položaj.

5. Odlaganje z motenjem (10 točk) / povelja : »PROSTOR«, »SEDI«

Pred začetkom izvajanja vaj poslušnosti drugega psa, en vodnik svojega psa odloži na označeno mesto. Ko prideta na določeno mesto, se postavita v osnovni položaj. Iz osnovnega položaja psu poveljuje »prostor«. Vodnik psu odpne povodec in psa pripne na že vnaprej pripravljen povodec, ki je pritrjen na nepremično zadevo. Varovalni povodec mora biti dolg 2 metra. Pri psu ne sme pustiti povodca ali kakšnega drugega predmeta. Nato se, na znak sodnika, v določeni smeri oddalji za vsaj 30 korakov tako, da ga pes ne vidi pri čemer mora biti s hrbtom obrnjen proti psu. Tako obrnjen (s hrbtom proti psu) ostane ves čas odlaganje vaje. Pes mora brez vsakega vodnikovega vpliva ostati na svojem mestu tako dolgo, dokler drugi pes ne opravi vaj od 1 do 4. Na znak sodnika, gre vodnik k psu, se postavi na desno stran psa in na znak sodnika poveljuje psu »sedi« - v osnovni položaj. Nato psu odpne varovalni povodec in ga pripne na svoj povodec. Na znak sodnika zapusti prostor za odlaganje. Nemirnost vodnika, ali pomoč pri odlaganju ni dovoljena. Psice se odlagajo ločeno od psov.

II – drugi del izpita – PREIZKUS OBNAŠANJA V URBANEM OKOLJU

Splošno

Preizkus obnašanja v urbanem okolju sestavljajo vaje, s katerimi se ugotavlja vedenje v odnosu do ljudi, živali in okolja. Preizkus mora zajemati vsakdanje situacije in se ne sme izvajati v neposredni okolici matičnega društva. Preizkus se mora opravljati v strnjem naselju, v času, ko se odvija največji promet. Sodnik se dogovori z vodjo prireditve, kje bo preizkus v posameznih vajah potekal (ulica, pot, prostor). Izpitnikov s psi se ne sme izpostavljati nevarnosti v prometu, pri izvajanju izpita je potrebno upoštevati vse veljavne predpise (občinske, prometne).

Posamezni preizkusi se ne ocenjujejo s točkami. Za oceno je pomembno, kako se pes obnaša skozi celotno vajo, pomanjkljivo opravljene vaje se ne kompenzirajo z drugimi dobro opravljenimi vajami.

Potek preizkusa

- **Srečanje s skupino ljudi**

Vodnik se z navezanim psom sprehaja po prometni ulici. Na znak sodnika morata (ob upoštevanju prometnih predpisov) prečkati prehod za pešce. Pes mora prostovoljno, s plečko ob levi vodnikovi nogi, spremljati vodnika. Srečanje se izvrši s skupino šestih, vnaprej izbranih ljudi. Oseba iz skupine pri srečanju z vodnikom le tega pozdravi, pes mora ob srečanju s to osebo mirno sedeti, ali ležati ob vodniku.

- **Srečanje s kolesarjem**

Na znak sodnika, gre vodnik z privezanim psom po ulici mimo kolesarja. Po srečanju (ko je pes že mimo kolesarja) kolesar pozvoni, se nato obrne in se ponovno sreča s psom. Tokrat pozvoni ob srečanju s psom. Srečevanje vedno poteka tako, da se pes nahaja med vodnikom in kolesarjem.

- **Srečanje z avtomobili**

Vodnik gre z navezanim psom mimo več avtomobilov. Pri mimohodu en voznik vžge avto, drugi voznik naglo zapre – zaloputne vrata, v nadaljevanju poti se ob psu in vodniku ustavi avto in voznik vodnika povpraša o poti. Pes mora ta čas mirno sedeti ali ležati ob vodniku.

- **Srečanje s tekači in skejterji (rolerji)**

Vodnik se z navezanim psom sprehaja. Med hojo ju, ne da bi pri tem spreminjala tempo, prehitita vsaj dva tekača, ki se čez čas obrneta in tečeta ponovno mimo psa. Psu ni treba hoditi ob nogi, ne sme pa obremenjevati mimoidočih oseb. Pri srečanju z osebami ima vodnik pravico poveljevati, da se usede ali uleže. Namesto tekačev se vaja lahko izvede s skejterji ali rolerji.

- **Srečanje z drugimi psi**

Pri srečanju z drugimi psi se mora pes obnašati nevtrarno. Vodnik ob srečanju s psi lahko da dodatno povelje »poleg«, ali pa psu poveljuje, da se usede ali uleže.

- **Obnašanje privezanega psa in obnašanje do živali**

Na znak sodnika, gre vodnik z navezanim psom po pešpoti v naselju. Čez čas se ustavita, vodnik priveže psa na fiksni predmet. Vodnik se umakne iz vidnega polja psa (vstopi v trgovino, itd.), pes lahko leži, sedi ali stoji. V nadaljevanju gre mimo privezanega psa drug vodnik z navezanim psom (ne sme biti pretepač). Med preizkusom se mora pes obnašati mirno (brez napadalnega vedenja – zaganjanja, napenjanja povodca, itd.).

III – tretji del izpita – STROKOVNI IZPIT ZA VODNIKA PSA SPREMLJEVALCA

Strokovni izpit za vodnika psa je pogoj, ki ga mora kandidat izpolniti za pridobitev naziva *Vodnik psa spremljevalca* in za priznanje izpita za psa spremljevalca, s preizkusom obnašanja v urbanem okolju.

Strokovni izpit se izvaja v obliki testa s 30 vprašanji iz različnih področij kinologije (izbor izmed cca 140 vprašanj). Za uspešno opravljen izpit se smatra, če je kandidat dosegel najmanj 70 % možnih točk. Če je kandidat dosegel med 50 % in 69 % možnih točk, lahko ponavlja test še isti dan. V primeru, ko je pod 50 % točk, je možna ponovitev po preteku treh tednov, z predhodno odobritvijo KzŠ / KZS.

LITERATURA :

- Coren, S.: **Inteligenca psov**; Dedal, Ljubljana, 1996
- Fogle, B.: **Enciklopedija psov**; Slovenska knjiga, 1998
- Klever U.: **Velika knjiga o psih**; Dedal, Ljubljana, 1995
- Skupina avtorjev : **osnove šolanja športnih službenih in lovskih psov**; KZS, Ljubljana, 1992
- Mali M.: **Lovska kinologija**; Zlatorogova knjižica, Ljubljana, 2003
- Pitamic S., Valenčič I.: **Moja psička** ; Grafiti studio, Maribor, 1998
- Vreg F.: **Vedenje psa**; Mobo Kynos: Dedal, Ljubljana, 1993
- Zidar M.: **O psih** ; ČZP Kmečki glas, Ljubljana, 1993
- **Zakon o zaščiti živali** ; Ur.list RS, št. 98, z dne 3.12. 1999
- **Obstoječi veljavni pravilniki** – KZS (Izpitni programi nižjih stopenj in izpitni program za slovenski sledarski izpit, Navodila za mednarodne preizkuse športnih šolanih psov in mednarodne preizkuse psov sledarjev F.C.I.)
- **Statut KZS** - KZS
- **Pravilnik o strokovnem delu** - KZS
- **Prva pomoč pri psu**
- **Prva pomoč pri človeku**

VPRAŠANJA :

1. *Kaj pomeni kratica KZS ?*
2. *Kaj pomeni kratica FCI ?*
3. *Najvišji strokovni organ KZS je ?*
4. *Najvišji strokovni organ na področju šolanja je ?*
5. *Najvišji organ KZS je ?*
6. *Temeljni predpis KZS je ?*
7. *Katero leto je bila KZS sprejeta v Mednarodno kinološko zvezo (FCI) ?*
8. *Kaj je kinologija ?*
9. *Kje je sedež KZS ?*
- 10.
11. *Glavna področja pasjega telesa ?*
12. *Kakšno je lahko gibanje psa ?*
13. *Značilnosti v delovanju notranjih organov pri psu ?*
14. *Najvažnejša čutila pri psu ?*
15. *Posebnosti v zgradbi kože in kožnih organov*
16. *Kako prepoznamo zdravega psa ?*
17. *Odrasel pes ima – koliko zob ?*
18. *V enem letu se psica goni kolikokrat ?*
19. *Značilnosti razmnoževanja psov ?*
20. *Normalna telesna temperatura pri psu je ?*
21. *Katero zaščitno cepljenje je obvezno ?*
22. *Katera zaščitna cepljenja so priporočljiva ?*
23. *Kaj je displazija kolčnega sklepa ?*
24. *Zakaj moramo odpraviti notranje zajedavce pri psu ?*
25. *Kako odpravimo notranje zajedavce pri psu ?*
26. *Kako prepoznamo zdravega psa ?*
27. *Higieno zob pri psu lahko vzdržujemo z ... ?*
28. *Kdaj moramo psa odpeljati k veterinarju ?*
29. *Kako pogosto lahko psa kopamo ?*
30. *Katere snovi pes nujno potrebuje v svoji prehrani ?*
31. *Kolikokrat na dan hranimo mladiča (obdobje od 2 do 12 mesecev) ?*
32. *Kolikokrat na dan hranimo odraslega psa ?*
33. *Ali je priporočljivo šolanje neposredno po hranjenju ?*
34. *Osnovna načela vzdrževanja higiene pri psu in v njegovem življenjskem prostoru ?*

35. Značilnosti v prehrani psov (naravna, že pripravljena – polnovredna in dietna hrana) ?
36. Dodatki k hrani ?
37. Zdravstvena zaščita psov, udeleženih na kinoloških prireditvah ?
38. Najpogostejši notranji zajedavci pri psu in zaščita pred njimi ?
39. Nalezljive bolezni proti katerim izvajamo zaščitna cepljenja ?
40. Vzroki za nastanek kožnih bolezni ?
41. Najpogostejši zunanji zajedavci pri psu in zaščita pred njimi ?
42. Znamenja splošne prizadetosti pri psu ?
43. Displazija kolkov ?
44. Značilnosti najpogostejših poškodb pri psih ?
45. Načela nudenja prve pomoči poškodovanemu psu ?
46. Vročinska kap – ukrepi ob pojavu in ukrepi za preprečevanje ?
47. Ukrepi, ko pes poškoduje človeka ?
- 48.
49. *Koliko mora biti star pes, da lahko pristopi k opravljanju izpita za psa spremljevalca ?*
50. *Ali je izpit za psa spremljevalca opravljen, če vodnik ne opravi testa ?*
51. *Ali lahko na istem izpitu nastopata dva vodnika z istim psom ?*
52. *Koliko psov na izpit lahko pripelje en vodnik ?*
53. *Katera vaja ne spada v izpit za psa spremljevalca ?*
54. *Ali naj bo ovratnica, med opravljanjem izpita, pripeta na zateg ?*
55. *Kdaj se izvaja preizkus strelomirnosti, pri izpitu psa spremljevalca ?*
56. *Psu lahko vodnik poveljuje poleg ?*
57. *Preizkus obnašanja v urbanem naselju vsebuje ?*
58. *Ali lahko pes, ki ni opravil preizkusa strelomirnosti, lahko nadaljuje opravljanje izpita za psa spremljevalca ?*
59. *V prvem delu izpita za psa spremljevalca preizkušamo ?*
60. *V drugem delu izpita za psa spremljevalca preizkušamo ?*
61. *V tretjem delu izpita za psa spremljevalca preizkušamo ?*
62. *Kaj se preizkuša na izpitih šolanih psov ?*
63. *Pri vaji – prostor v gibanju – se mora pes na vodnikovo povelje uleči, koliko korakov mora narediti, da bo na pravi razdalji za vajo odpoklica ?*
64. *Vodnik mora biti pri vaji odlaganja oddaljen ?*
65. *Koliko korakov mora vodnik narediti v prvi liniji vodljivosti na povodcu preden se obrne levo okrog ?*
66. *Koliko korakov mora vodnik narediti po obratu levo okrog v teku in koliko v počasni hoji ?*
67. *Kaj je osnovni položaj ?*
68. *Ali se mora vodnik, po opravljeni vaji sedenja med hojo, vrniti na točko iz katere je to vajo začel in iz te točke pričeti vajo ležanja med hojo z odpoklicem ?*
69. *Koliko korakov mora vodnik narediti, pri vaji sedenja med hojo, preden psu poveljuje - sedi ?*
70. *Koliko korakov mora vodnik narediti, pri vaji ležanja med hojo, preden psu poveljuje - prostor ?*
71. *Ali lahko vodnik samostojno opravlja vaje poslušnosti (brez pomoči inštruktorja ali sodnika) ?*
72. *Ali lahko kandidat za opravljanje izpita za psa spremljevalca, lahko pristopi k praktičnemu delu izpita, če ni opravil testa?*
73. *Kateri psi morajo opraviti izpit za psa spremljevalca ?*
- 74.
75. S katerimi deli telesa pes izraža svoje razpoloženje ?
76. Ste lastnik manjšega psa, proti vam gre lastnik z drugim manjšim psom, kaj boste storili ?
77. Ste na sprehodu s psom, psa imate prosto spuščena, na vaše večkratno povelje pes ne pride k vam. Kaj boste storili?
78. Vaš pes, ki ni opremljen z nagobčnikom, se ovohava z drugim večjim psom. Psa sta naslonila glavi eden na drugega. Kaj boste storili ?
79. Pes mora biti vedno privezan ?
80. Privezan pes, ki je agresiven, bo zaradi tega ?
81. Pes primarno zaznava okolje s ... ?
82. Pes lahko ... ?
83. Pes se povelja nauči ?
84. Kako se morate obnašati, če ste lastnik / vodnik plašnega psa ?
85. Vaš pes je zagledal predmet, nanj je začel renčati. Kaj boste storili ?
86. V primeru, ko sta skupaj pes in otrok, moramo paziti na ?
87. Način označevanja psov ?
88. Nezaželjena agresivnost se pri psih razvije zaradi ?
89. Ste na sprehodu z nenavezanim psom. Približuje se vam vodnik z navezanim psom. Kaj boste storili ?
90. Ali je dobro pustiti pse, da se igrajo med seboj ?
91. Ste na sprehodu z nenavezanim psom. Približuje se vam tekač. Kaj boste storili ?
92. Psa ste peljali na sprehod z avtom. Na kaj morate biti pozorni, ko ga iz avta spustite ?
93. Namestitev psa v stanovanju, pesjaku ?
94. Kako pogosto moramo čistiti pesjak ?
95. Ste na sprehodu z nenavezanim psom. Približuje se vam sprehajalec, ki se ob srečanju s psom prestraši. Kaj boste storili ?

96. Ste na sprehodu z nenavezanim psom. Približuje se vam sprehajalec, ob srečanju z vašim psom vas vpraša, če ga lahko poboža. Kaj boste storili ?
97. Sprehod z dvema psoma naenkrat je ?
98. Kaj je najpomembnejše upoštevati pri ravnanju s psom ?
99. Kdaj se pri psu razvije lovski nagon ?
100. Ali je kastriran samec manj agresiven ?
101. Kako vpliva sterilizacija psice na njeno agresivnost ?
102. Katere vzgojne metode so primerne za vzgojo psa ?
103. Kako naj pohvalim psa ?
104. Se psi večkrat obnašajo do otrok drugače kot do odraslih ?
105. V družini naj bi bil pes ... ?
106. Mladič skače po človeku in se hoče igrati. Ali je to ... ?
107. Katera so osnovna povelja, ki jih mora poznati pes ?
108. Kdaj moramo psa pohvaliti ?
109. Kako ravnamo z dominantnim psom ?
110. Pes živi v socialni skupini v kateri vladajo ... ?
111. Agresivno vedenje pri psih je ... ?
112. Pes leži na kavču, ko se hoče oseba usesti na kavč, pes zarenči. Ali je to vedenje normalno ?
113. Ali mora biti povelje povezano vedno z istim vedenjem ?
114. Zdravi odrasli psi, ki živijo v stanovanju ali hiši (nimajo dostopa na vrt), morajo biti na sprehodu ?
115. Potreba po gibanju je pri psih odvisna od ?
116. Visok prag vzdraženosti pomeni ?
117. Značaj psa sestavljajo ?
118. Strah in vedenje izogibanja sta ?
119. Kateri pripomočki so nujno potrebni za dobro šolanje psa ?
120. Socializacija psa je pomembna zaradi ?
121. Kdo je odgovoren v primeru, da vaš pes ugrizne tujo osebo, na vaši posesti ?
122. Kakšne pogoje za bivanje moramo zagotoviti psu ?
123. Ali je napadalnost do drugih psov posledica ?
124. Katere vrste motivacij uporabljamo pri šolanju ?
125. Ali je pes sposoben abstraktnega razmišljanja ?
126. Kaj je učenje po uspehu (instrumentalno pogojevanje) ?
127. Kaj je refleksno učenje (klasično pogojevanje) ?
128. Kaj želimo doseči z vzgojo psa ?
129. Kaj želimo doseči s šolanjem psa ?
130. Kaj želimo doseči s socializacijo psa ?
131. Nagon plena pri psu je ?
132. Vašega psa pelje na sprehod otrok ?
133. Za vašim psom iztrebke pospravlja ?
134. Poleti je vsakemu psu potrebno zagotoviti ?
135. Psa je potrebno sprehoditi ?
136. Psa lahko sprehajamo ?
137. Gonjenje divjačine s psom je ?
138. Psa najbolje sprehodimo tako, da teče ob avtu ?
139. Psa najbolje sprehodimo peš ?
140. Kako velik mora biti pesjak ?
141. Na kaj moramo biti pozorni, ko damo psa v varstvo ?
142. S čim moramo seznaniti osebo, ki nam bo čuvala psa ?
143. Kdo v družini naj skrbi za psa in ga sprehaja ?
144. Ali hranjenje psa s surovim mesom povečuje agresivnost pri psu ?

SKICA IZPITNEGA PROGRAMA

LEGENDA :

- = normalna hoja
- = tek
- = počasna hoja

- S** = osnovni položaj (start)
- L** = levo
- D** = desno
- O** = obrat
- U** = ustavljanje

